

УДК 343.9

**Роман ШАЙ**

Національний університет “Львівська політехніка”,  
доцент кафедри міжнародного та кримінального права  
Навчально-наукового інституту права,  
психології та інноваційної освіти,  
кандидат юридичних наук, доцент  
roman.y.shai@lpnu.ua  
ORCID: 0000-0003-2788-6035

**Ярина МАТВІЄНКО**

Національний університет “Львівська політехніка”,  
студент першого (бакалаврського)  
рівня вищої освіти  
Навчально-наукового інституту права,  
психології та інноваційної освіти  
yaryna.matviienko.pv.2021@lpnu.ua  
ORCID: 0009-0005-6371-2616

## РЕФОРМУВАННЯ СУДОВО-МЕДИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В УКРАЇНІ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ

<http://doi.org/10.23939/law2025.47.325>

© Шай Р., Матвієнко Я., 2025

Судова експертиза, особливо в останні роки, відіграє таку важливу роль у судочинстві, що питома вага кримінальних проваджень та справ у інших видах судочинства не могла би ефективно розслідуватися та розглядатися судом без використання її результатів.

Ця стаття присвячена темі потреби реформування судово-медичної експертизи в Україні з метою запровадження сучасних стандартів і підвищення ефективності правосуддя. Окреслено недосконалості системи судово-медичної експертної діяльності та їх вплив на об'єктивність судових рішень, ефективність судочинства та рівень довіри до судової системи.

Розглянуто підстави, що спонукають до реформування законодавства у сфері судово-експертної діяльності, однією з яких є потреба погодження норм основного закону з чинним законодавством щодо питань призначення та проведення судової експертизи в усіх видах судочинства. Друга актуальна проблема, яка потребує розв'язання, – необхідність закріплення в базовому законі про судово-експертну діяльність норм щодо матеріально-соціального забезпечення судового експерта. Крім того, вдосконалення закону має бути пов'язаним із потребою гармонізації законодавства України з європейським.

Аналізується роль міжнародних стандартів у покращенні якості експертної діяльності та її взаємодії із правовою системою України. Особливу увагу присвячено аналізу

міжнародного досвіду організації судово-медичної експертизи з метою визначення векторів вдосконалення організації судово-медичної експертизи в Україні. Перспективи розвитку судово-медичної експертної діяльності розглядаються з урахуванням європейського досвіду та впровадження інновацій у національну практику. Запропоновано комплексні заходи щодо трансформації судово-медичної експертизи в Україні, що базуються на стандартизації, впровадженні інновацій та міжнародній співпраці.

**Ключові слова:** судово-медична експертиза, трансформація, нові стандарти, підвищення ефективності, правосуддя.

**Постановка проблеми.** Судово-медична експертиза є невід’ємною складовою частиною системи правосуддя, яка забезпечує наукове обґрунтування зібраних доказів, що відіграють ключову роль у винесенні справедливих судових рішень. Проте в Україні ця сфера стикається з низкою проблем, зокрема недостатнім фінансуванням, браком сучасного професійного обладнання та недосконалістю нормативно-законодавчої бази щодо процесів організації діяльності судово-медичної експертизи та браком сучасних стандартів якості.

У контексті зростаючої євроінтеграції України та розширення міжнародної взаємодії судово-експертних установ постає нагальна потреба у вивченні та адаптації ефективних зарубіжних підходів до організації судово-медичної експертизи, які вже довели свою ефективність у правових системах розвинених країн. Це сприятиме вдосконаленню національної системи та підвищенню її ефективності.

**Аналіз дослідження проблеми.** Роль трансформації судово-медичної експертизи, зокрема впровадження нових стандартів та підвищення ефективності правосуддя, вивчали такі науковці, як: А. Антонов, А. Барзилович, В. Бачинський, М. Будзієвський, О. Ванчуляк, О. Вівсяник, М. Гузела, К. Дмитрієва, В. Канцір, І. Коваленко, О. Купрієвич, В. Мішалов, Н. Сургай, В. Шаповал, В. Шилан та ін.

**Мета статті** полягає у аналізі наявних проблем сучасної судово-медичної експертизи в Україні та визначенні перспектив її розвитку в світлі міжнародного досвіду регулювання системи судово-медичної експертної діяльності.

**Виклад основного матеріалу.** Судово-медична експертна діяльність в Україні відіграє ключову роль у функціонуванні судової системи, вона забезпечує науково обґрунтовану оцінку медичних аспектів, які є предметами розгляду кримінальних, цивільних та адміністративних справ.

Термін “експертиза” походить від латинського слова “expertus”, що означає “досвідчений” або “обізнаний”. Це поняття передбачає аналіз і дослідження експертом певних справ або питань, які потребують спеціальних знань та навичок.

Законом України “Про судову експертизу” визначено, що під судовою експертизою розуміється дослідження, що здійснюється з використанням спеціальних знань у різноманітних галузях – таких як наука, техніка, мистецтво чи ремесло – з метою підготовки експертного висновку щодо питань, які є предметом або можуть стати предметом судового провадження [1].

Судова експертиза – це багатогранне явище, яке охоплює процесуальний, тактичний, організаційний та дослідницький аспекти. Теорією кримінального процесу та криміналістики вона розглядається як дослідження, що здійснюється на підставі норм кримінально-процесуального або цивільно-процесуального законодавства фахівцем, що має відповідні професійні знання у сфері науки, техніки чи ремесла, з метою встановлення фактів, які мають значення для розгляду справи.

Проведення судової експертизи здійснюється експертом відповідно до вимог чинного процесуального законодавства з метою з’ясування фактичних обставин справи. Таке дослідження ба-

зується на аналізі матеріалів кримінального або цивільного провадження та спрямоване на встановлення істини у справі.

Судові експертизи класифікуються за низкою критеріїв:

- за галузевою належністю знань та науковими характеристиками (предмет, об'єкт, методика), що дає змогу виділити класи, роди, види та підвиди експертиз;
- залежно від кількості знань, залучених у дослідженні, розрізняють однорідні (монооб'єктні) та комплексні експертизи;
- за чисельністю учасників експертного процесу – одноособові (індивідуальні) або колегіальні, до яких належать комісійні та комплексні експертизи;
- за характером об'єкта дослідження – основні та додаткові;
- за етапністю проведення – первинні та повторні (додаткові);
- за кількістю досліджуваних об'єктів – поділяються на малооб'єктні та багатооб'єктні експертизи [2].

Класифікація за галузями знань містить низку основних напрямів: судово-медичні, криміналістичні, судово-психіатричні, судово-психологічні, судово-фармацевтичні й фармакологічні, фізико-технічні, хімічні, товарознавчі, екологічні та інші спеціалізовані види [2].

Судово-медична експертиза – клас експертиз, методичною основою яких є судова медицина, яка охоплює, власне, судово-медичну експертизу, судово-токсикологічну, судово-психіатричну, судово-психологічну, судово-сексологічну та судово-патопсихологічну експертизу.

Метою судово-медичної експертизи є надання допомоги органам правосуддя у встановленні фактичних даних, що підтверджують або спростовують обставини, які використовуються для доказової бази у справі.

На сьогодні судова експертиза в Україні здійснюється здебільшого державними спеціалізованими установами, їхніми філіями, експертними установами комунальної форми власності. Крім того, така діяльність забезпечується окремими судово-медичними експертами, які не є працівниками вищезазначених установ, та іншими фахівцями з відповідних галузей знань у порядку та на умовах, визначених Законом України “Про судову експертизу”. Вказаним законом також встановлено виключну підвідомчість державним спеціалізованим установам проведення судових експертиз, пов'язаних із здійсненням криміналістичних, судово-медичних і судово-психіатричних експертиз [1].

Судово-медична експертиза призначається правоохоронними органами у випадках, коли для вирішення питань, що виникають під час дізнання, досудового розслідування або судового розгляду, потрібні спеціальні знання, які має судово-медичний експерт.

Відповідно до ЗУ “Про судову експертизу”, судовими експертами можуть бути особи, які мають потрібні знання для надання висновку з досліджуваних питань. Судовими експертами державних спеціалізованих установ можуть бути фахівці, які мають відповідну вищу освіту, освітньо-кваліфікаційний рівень не нижче спеціаліста, пройшли відповідну підготовку та отримали кваліфікацію судового експерта з певної спеціальності [1].

Діяльність судово-медичного експерта, окрім Закону України “Про судову експертизу”, регламентується нормами процесуального законодавства та інструктивно-методичними документами, затвердженими Міністерством охорони здоров'я України. До таких документів належать, зокрема, “Інструкція про проведення судово-медичної експертизи”, “Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень”, “Правила проведення судово-медичних експертиз (досліджень) у відділеннях судово-медичної цитології бюро судово-медичної експертизи”, “Правила проведення судово-медичних експертиз (досліджень) у відділеннях судово-медичної імунології бюро судово-медичної експертизи”. Права та обов'язки експерта визначаються Законом “Про судову експертизу” та Кримінальним процесуальним кодексом України.

Судово-медична експертиза відіграє важливу роль у здійсненні правосуддя, оскільки забезпечує надання спеціалізованих знань у справах, що пов'язані з розслідуванням злочинів. Реформування доктрини процесуального права стало поштовхом для реформування механізмів державного

управління у відповідній сфері. З часу здобуття незалежності в законодавство України вносяться численні зміни та доповнення, метою яких є переформатування судової експертизи у незалежний правовий інститут. Проте варто зазначити, що на даний час судово-медичні експертні служби мають централізовану вертикаль, функціонуючи під егідою Міністерства внутрішніх справ, Міністерства оборони, Служби безпеки і Державної прикордонної служби, та є підконтрольними цим відомствам. Така модель підпорядкування призводить до того, що діяльність служб залишається під впливом корпоративних інтересів, таким способом порушуючи основні принципи судово-медичної експертизи: законність, незалежність, об'єктивність та всебічність дослідження. Такі порушення фундаментальних принципів судово-медичної експертизи зумовлюють нагальну потребу у вдосконаленні системи управління, перегляді структури підпорядкування експертних установ, а також розробці сучасного нормативно-правового підходу, який би гарантував реальну автономність та об'єктивність діяльності експертів [3].

Останні наукові дослідження в Україні свідчать про те, що судово-медична експертна діяльність потребує реформування з метою її оптимізації та підвищення якості. Вітчизняні науковці акцентують увагу на потребі модернізації нормативно-правової бази, оновлення матеріально-технічного забезпечення і гарантування прозорості експертизи та незалежності експертів. Водночас, на думку науковців, вдосконалення судово-експертної діяльності в Україні неможливе без міжнародної співпраці у цій сфері та вивчення зарубіжного досвіду.

Як зазначають Н. Клименко та О. Купрієвич, міжнародні правові акти Ради Європи, які були ратифіковані Україною, створюють підґрунтя для налагодження співпраці між судово-експертними установами різних країн. Науковці звертають увагу на важливість інтеграції українських експертів у наукові та професійні європейські спільноти, що дасть змогу підвищити результативність досудового розслідування через обмін досвідом та проведення спільних досліджень [4].

М. Гузела та В. Канцір стверджують, що результативність експертно-криміналістичної діяльності значною мірою залежить від ефективної організаційної структури, її адаптованості до актуальних викликів у сфері боротьби зі злочинністю, а також від впровадження сучасних науково-технологічних рішень. На їхню думку, запозичення зарубіжного досвіду є важливою передумовою для вдосконалення національної системи судово-експертної діяльності, особливо у межах кримінального провадження. Дослідники звертають увагу на те, що в європейських країнах функціонують дві основні моделі організації експертної роботи – централізована та децентралізована. Ефективність цієї діяльності, як зазначають автори, безпосередньо пов'язана з рівнем її організації та здатністю відповідати реальним потребам практики боротьби зі злочинністю, з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки [5].

На думку К. Дмитрієвої, одним із пріоритетних векторів діяльності органів державної влади України у процесі інтеграції до європейської та світової спільноти є формування пропозицій у сфері міжнародно-правових відносин, а також приєднання країни до міжнародних угод і конвенцій. Це охоплює укладення договорів про правове співробітництво з компетентними установами іноземних держав та міжнародними організаціями, а також активну співпрацю з ними у межах наданих повноважень. У цьому контексті особливої значущості набуває посилення міжнародної взаємодії судово-експертних установ, що сприяє вдосконаленню як теоретичних, так і практичних аспектів криміналістики та судової експертизи. Успішне впровадження сучасних інновацій у сферу судово-експертної діяльності на міжнародному рівні потребує не лише належної правової бази, а й застосування новітніх підходів до розвитку та запровадження нових видів судових експертиз [6].

З метою визначення векторів вдосконалення організації судово-медичної експертизи в Україні доцільно проаналізувати міжнародний досвід. У багатьох європейських країнах функціонують дві ключові форми організації судової експертизи:

- Спеціалізовані установи – організації, які централізовано виконують судово-експертну діяльність, забезпечуючи високий рівень професіоналізму та стандартів у дослідженнях.

### *Реформування судово-медичної експертизи в Україні через призму міжнародного досвіду*

- Судові експерти-фахівці – індивідуальні експерти, які мають офіційний статус для проведення експертиз (фахівці, що склали присягу або ліцензовані експерти, які отримали право на професійну діяльність).

Існує дві основні моделі організації судової експертизи:

- Централізована модель, яка передбачає об'єднання всіх експертних установ у рамках єдиного інституту судових експертиз, що діє під загальним керівництвом та підпорядковується одному відомству. Це забезпечує єдність підходів та стандартизацію роботи.
- Децентралізована модель, яка передбачає розподіл експертних установ між різними відомствами відповідно до їхньої спеціалізації. Вона дає змогу гнучкіше реагувати на потреби конкретних сфер діяльності.

Обидві форми мають свої переваги та недоліки і використовуються з огляду на потреби правової системи конкретної країни.

Аналіз міжнародного досвіду у сфері судово-медичної експертизи свідчить про те, що в багатьох державах функціонують моделі, які поєднують елементи централізованого та децентралізованого підходів, водночас пріоритет надається забезпеченню незалежності експертної діяльності та дотриманню високих стандартів якості. Зокрема:

- У Сполучених Штатах Америки використовується змішана система, в межах якої державні лабораторії співіснують із приватними експертними організаціями. Такий формат сприяє створенню конкурентного середовища, що своєю чергою стимулює зростання якості наданих експертних послуг.
- У Німеччині поєднується централізоване управління системою судово-медичної експертизи і децентралізована її реалізація через федеральні та земельні органи, що дає змогу забезпечити високі стандарти і незалежність у цій сфері.
- У Латвії та Естонії функціонують реєстри (реєстри) методик судових експертиз та судових експертів. У цих країнах судово-медична експертиза проводиться як державними, так і приватними експертами.

Водночас у певних державах застосовують лише централізовані моделі. Зокрема:

- У Франції існує система, де судово-медичні експерти підпорядковуються Міністерству юстиції, що забезпечує централізовану координацію і контроль.
- У Португалії та Нідерландах експертно-криміналістична служба є складовою частиною Міністерства юстиції. Для Нідерландів характерним є проведення досліджень та експертиз за зверненням правоохоронних органів.
- В Іспанії та Польщі судово-експертна служба підпорядкована Міністерству юстиції або Міністерству внутрішніх справ, кожне з яких має в підпорядкуванні судово-експертні лабораторії.
- У Литві функціонує інституціональна модель організації судово-експертної діяльності. Більшу частину експертиз проводять чотири державні судово-експертні установи, що дає змогу централізувати процес та забезпечити ефективність. Правоохоронні органи активно залучаються до цієї діяльності, оптимізуючи процес збирання доказів і скорочуючи витрати часу та ресурсів.

Аналіз міжнародного досвіду у сфері судово-медичної експертизи засвідчує потребу глибокого реформування української системи з урахуванням найкращих світових практик. Сучасні моделі організації цієї діяльності в різних країнах демонструють ефективність як централізованих, так і децентралізованих підходів, однак найрезультативнішою вважається саме змішана форма, що поєднує переваги обох систем. Досвід країн ЄС і США демонструє, що важливим чинником успішного розвитку судово-експертної діяльності є наявність незалежного контролю за її здійсненням. Створення органів, що не підпорядковуються виконавчій владі, дасть змогу гарантувати об'єктивність оцінки діяльності експертів та експертних установ. Не менш важливою є модернізація матеріально-технічної бази, впровадження новітніх технологій у практику досліджень та оновлення

освітніх програм, що забезпечить підготовку фахівців відповідно до сучасних вимог. Окрему увагу слід присвятити питанню незалежності судово-експертної діяльності. Зважаючи на міжнародну практику, саме автономність експертних установ, брак тиску з боку органів досудового розслідування та судових органів, а також прозорість процедур формування висновків експертів є фундаментальними умовами для забезпечення неупередженості та об'єктивності експертиз. Одним із механізмів досягнення цієї мети може стати створення незалежного органу з нагляду за діяльністю експертних установ, що функціонуватиме поза системою виконавчої влади.

Також доцільним є розширення участі приватних експертів у судово-медичній діяльності, що дасть змогу знизити навантаження на державні установи, підвищити конкуренцію та сприяти впровадженню новітніх підходів і технологій. У цьому контексті доцільно запозичити досвід США, де функціонують як державні, так і приватні лабораторії, що створює умови для зростання якості експертних послуг. Іншим важливим аспектом є створення та ведення електронних реєстрів методик судових експертиз і кваліфікованих експертів, як це реалізовано, наприклад, у Латвії та Естонії. Такий підхід дає змогу підвищити прозорість та уніфікованість методологічного підґрунтя експертних досліджень. Ефективне реформування судово-медичної експертизи в Україні можливе лише за умови комплексного підходу, який передбачає системну модернізацію законодавчої, організаційної та освітньої складової частини, впровадження інновацій та інтеграцію у міжнародний експертний простір. Така модель дасть можливість не лише підвищити якість і достовірність експертних досліджень, а й зміцнити довіру до судової системи загалом, гарантуючи надійний захист прав і свобод громадян.

Використання міжнародного досвіду в процесі реформування системи судово-медичної експертизи України має здійснюватися з урахуванням особливостей національної правової системи, соціально-економічного контексту та актуальних потреб вітчизняного правосуддя. Такий підхід забезпечить інтеграцію передових практик та інновацій, які можуть суттєво покращити якість і ефективність судово-медичної експертизи в Україні.

Застосування міжнародного досвіду, зокрема принципів незалежності експертів і змагальності процесу, здатне значно вплинути на розвиток судово-експертної діяльності в Україні. Тому детальне дослідження практик судово-експертної діяльності в країнах Європейського Союзу є ключовим етапом у вдосконаленні правового регулювання та підвищенні ефективності цієї галузі.

Отже, для досягнення ефективних змін у судово-медичній експертній діяльності України потрібно здійснити реформування експертної діяльності шляхом впровадження комплексних заходів. Першочерговим завданням є проведення детального аудиту наявних експертних установ з метою визначення переваг і недоліків та на їх фундаменті розроблення ефективного проєкту реформування. На подальшому етапі розвитку судово-медичної експертної системи постає потреба у формуванні єдиної національної стратегії, яка б забезпечувала узгодженість усіх елементів реформи – від організаційної структури до нормативно-правового, методичного та кадрового забезпечення. Такий підхід дасть змогу налагодити ефективну взаємодію між державними експертними установами та представниками недержавного сектора. Важливою складовою частиною реформи має стати інтеграція новітніх технологій і оновлення системи професійної підготовки експертів, що сприятиме підвищенню якості, точності та ефективності експертних досліджень. Крім того, актуальним є впровадження дієвих механізмів контролю та забезпечення прозорості діяльності у цій сфері, зокрема через створення незалежних інституцій нагляду за роботою експертів та експертних закладів.

Запровадження системного підходу до оновлення законодавства і оптимізації організаційних механізмів у судово-медичній сфері спрямоване на підвищення професійного рівня експертиз та гарантування їхньої об'єктивності, що своєю чергою забезпечить належний захист прав і свобод громадян. Вдосконалення судово-медичної експертизи є неодмінною умовою реформування та вдосконалення судочинства в Україні.

**Висновки.** Аналіз поточної ситуації у сфері судово-медичної експертизи в Україні свідчить про потребу її докорінного реформування. Теперішня модель управління, за якої установи перебувають у підпорядкуванні різних органів державної влади, не гарантує достатнього рівня автономності та неупередженості експертної діяльності. Такий стан справ суперечить основоположним принципам, зокрема об'єктивності, законності та всебічності досліджень, що як наслідок може обмежувати ефективний захист прав громадян у межах судового процесу. Зарубіжний досвід демонструє ефективність моделей, що поєднують централізовані та децентралізовані підходи, забезпечуючи високий стандарт якості експертних послуг.

Запровадження міжнародних стандартів та підвищення ефективності процесів судово-медичної експертизи сприятиме формуванню більш точних і об'єктивних висновків, що є важливим чинником забезпечення справедливості правосуддя. Реалізація заходів щодо реформування судово-медичної експертизи не лише підвищить якість експертних досліджень, а й сприятиме зміцненню довіри громадян до системи правосуддя, забезпечуючи її прозорість та ефективність.

### СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про судову експертизу: Закон України від 25 лют. 1994 р. № 4038-XII. База даних “Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (Дата звернення: 01.04.2025).
2. Голубович Л. Л., Ольховський В. О., Герасименко О. І., Голубович П. Л., Голубович А. Л. та ін. (2021). *Основи судової медицини: навчально-метод. посіб.* Харків: ФОП Бровін О. В., 535 с.
3. Сімакова-Єфремян Е. Б. (2019). Про необхідність удосконалення законодавства щодо здійснення судово-експертної діяльності в Україні. Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. Вип. 19. С. 118–129.
4. Клименко Н. І., Купрієвич О. А. (2015). Міжнародне співробітництво судово-експертних установ. Вісник кримінального судочинства. № 4. С. 130–134.
5. Гузела М., Канцір В. (2018). Зарубіжний досвід організації судово-експертної діяльності в процесі здійснення кримінального переслідування. Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Серія: Юридичні науки. № 906 (20). С. 129–135.
6. Дмитрієва К. С. (2020). Актуальні напрями розвитку міжнародного судово-експертного співробітництва. Юридичний науковий електронний журнал. № 1. С. 288–291.

### REFERENCES

1. *Pro sudovu ekspertyzu* [On forensic examination]: Zakon Ukrainy vid 25.02.1994 No. 4038-XII. Baza danykh “Zakonodavstvo Ukrainy” / VR Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (Accessed: 01.04.2025). [In Ukrainian].
2. Gholubovych, L. L., Oljkhovs'kyj, V. O., Gherasymenko, O. I., Gholubovych, P. L., Gholubovych, A. L. ta in. (2021). *Osnovy sudovoji medycyny: navchaljno-metod. posib.* [Fundamentals of Forensic Medicine: A Teaching Guide] Kharkiv: FOP Brovin O. V., 535 p. [In Ukrainian].
3. Simakova-Jefremjan, E. B. (2019). *Pro neobkhdnistj udoskonalennja zakonodavstva shhodo zdijsnennja sudovo-ekspertnoji dijajlnosti v Ukraini. Teorija ta praktyka sudovoji ekspertyzy i kryminalistyky* [On the need to improve legislation on forensic expertise in Ukraine. Theory and practice of forensic expertise and criminology]. Vyp. 19. P. 118–129. [In Ukrainian].
4. Klymenko, N. I., Kuprijevych, O. A. (2015). *Mizhnarodne spivrobotnyctvo sudovo-ekspertnykh ustanov* [International cooperation of forensic institutions. Bulletin of criminal proceedings]. Visnyk kryminalnogho sudochynstva. No. 4. P. 130–134. [In Ukrainian].
5. Ghuzela, M., Kancir, V. (2018). *Zarubizhnyj dosvid orghanizaciji sudovo-ekspertnoji dijajlnosti v procesi zdijsnennja kryminalnogho peresliduvannja* [ Foreign experience in organizing forensic activities in the process of criminal prosecution]. Visnyk Nacionalnogho universytetu “Ljvivs'jka politekhniky”. Serija: Jurydychni nauky. No. 906 (20). P. 129–135. [In Ukrainian].
6. Dmytrijeva, K. S. (2020). *Aktualjni naprjamy rozvytku mizhnarodnogho sudovo-ekspertnogho spivrobotnyctva* [Current directions of development of international forensic cooperation]. Jurydychnyj naukovyj elektronnyj zhurnal. No. 1. P. 288–291. [In Ukrainian].

*Дата надходження статті: 28.04.2025 р.*

**Roman SHAI**

Lviv Polytechnic National University,  
Educational and Research Institute of Law,  
Psychology and Innovative Education,  
Associate Professor of the International  
and Criminal Law Department,  
Ph.D. in Law, Associate Professor  
roman.y.shai@lpnu.ua  
ORCID: 0000-0003-2788-6035

**Yaryna MATVIIYENKO**

Lviv Polytechnic National University,  
student of the first (bachelor)  
level of higher education  
Educational and Research Institute of Law,  
Psychology and Innovative Education  
yaryna.matviienko.pv.2021@lpnu.ua  
ORCID: 0009-0005-6371-2616

**REFORM OF FORENSIC MEDICAL EXAMINATION IN UKRAINE  
THROUGH THE PRISM OF INTERNATIONAL EXPERIENCE**

Forensic expertise, especially in recent years, plays such an important role in judicial proceedings that a significant proportion of criminal proceedings and cases in other types of judicial proceedings could not be effectively investigated and considered by the court without using its results.

This article is dedicated to the necessity of reforming forensic medical expertise in Ukraine with the aim of introducing modern standards and enhancing the effectiveness of justice. It outlines the shortcomings of the forensic medical expert system and their impact on the objectivity of judicial decisions, the efficiency of legal proceedings, and the level of public trust in the judicial system.

The reasons that motivate the reform of legislation in the field of forensic expertise are considered, one of which is the need to bring the norms of the basic law into line with the current legislation on the appointment and conduct of forensic expertise in all types of legal proceedings. The second pressing problem that needs to be addressed is the need to enshrine in the basic law on forensic expert activities norms regarding the material and social security of forensic experts. In addition, the improvement of the law should be linked to the need to harmonize Ukrainian legislation with European legislation.

The role of international standards in improving the quality of expert activity and its interaction with Ukraine's legal system is analyzed. Particular attention is given to the analysis of international experience in organizing forensic medical expertise to determine vectors for improving the organization of forensic medical expertise in Ukraine. The prospects for the development of forensic medical expert activity are examined in light of European experience and the introduction of innovations into national practice. Comprehensive measures for transforming forensic medical expertise in Ukraine are proposed, based on standardization, the introduction of innovations, and international cooperation.

**Keywords:** forensic medical expertise, transformation, new standards, enhancing effectiveness, justice.